

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ŽUGIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 3699/08)

PRESUDA

STRASBOURG

31. svibnja 2011.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Žugić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel) zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,

gđe Nina Vajić,

gđe Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyev,

g. Dean Spielmann,

g. Giorgio Malinverni,

g. *George Nicolaou, suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 10. svibnja 2011. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 3699/08) protiv Republike Hrvatske što ga je 8. siječnja 2008. godine hrvatski državljanin g. Nikola Žugić ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu temeljem članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 28. svibnja 2009. godine predsjednik Prvog odjela odlučio je o prigovorima koji se tiču pristupa sudu, slobode izražavanja i nedostatka nepristranosti obavijestiti Vladu.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1925. godine i živi u Zagrebu.

A. Građanski postupak

5. Dana 11. prosinca 2000. godine javno komunalno poduzeće V.O. je, temeljeći svoj zahtjev na neplaćenim računima za usluge opskrbe vodom, pokrenulo ovršni postupak protiv podnositelja zahtjeva pred Općinskim sudom u Zagrebu, tražeći platež duga.

6. Dana 24. siječnja 2001. godine Sud je donio rješenje o ovrsi kojim je podnositelju zahtjeva naložio platež traženih iznosa. Međutim, budući da je

podnositelj zahtjeva na rješenje o ovrsi izjavio dana 19. ožujka 2001.g. prigovor, sud ga je stavio izvan snage. Kao posljedica toga, ovršni je postupak na temelju mjerodavnog zakonodavstva prešao u redoviti građanski postupak i nastavljen je kao takav.

7. Podnositelj zahtjeva, po formalnom obrazovanju pravnik, ali ne i odvjetnik, sam je sebe zastupao u tom postupku.

8. Dana 15. studenog 2005. godine sutkinja Općinskog suda u Zagrebu J.G.F. donijela je presudu kojom je usvojila tužbeni zahtjev.

9. Dana 27. prosinca 2005. godine podnositelj zahtjeva uložio je žalbu protiv prvostupanjske presude. Članak 357. Zakona o parničnom postupku propisuje da se žalba drugostupanjskom sudu podnosi putem prvostupanjskog suda. Na temelju članka 358. istoga Zakona prvostupanjski sud provodi prethodno ispitivanje žalbe i može utvrditi da je žalba nedopuštena ako nađe da ne ispunjava određene postupovne uvjete kao, na primjer, da je podnesena izvan zakonskog roka. Međutim, taj sud nije ovlašten odlučiti o osnovanosti žalbe. Stoga je podnositelj zahtjeva svoju žalbu upućenu Županijskom sudu u Zagrebu dostavio Općinskom sudu u Zagrebu. U svojoj je žalbi napisao, *inter alia*:

“Nakon 20 mjeseci čekanja... dana 15. studenog 2005.g. održano je drugo ročište na kojem je u biti i bez rasprave [stranaka] (osim konstatacije o prisutnosti stranaka i da svaka ostaje kod svojih navoda) donesena osporena presuda..

Indikativno je ovdje napomenuti da je sutkinja, prije diktata izreke presude, upitala tuženog hoće li “ovo platiti”, a na što je tuženik odgovorio “što Vam pada na pamet?” i je li ona proučila spis... Sutkinja se ljutito okrenula sa stolice na bok i zapisničarki izdiktirala izreku presude u ime RH, navodeći komičan izraz da stranke traže obrazloženje presude - kao da u kontradiktornom postupku postoje presude bez obrazloženja ili bez pouke o pravnom lijeku. Nažalost, ove dijaloge sutkinje i tuženoga, sud nije unio u zapisnik. Kakva li je ovo sudačka profesionalnost!

Iz naprijed rečenog, vidljivo je da u ovom postupku nije održana nikakva rasprava u skladu sa zakonom, što čini povredu čl. 354. st. 2. toč. 6. i 11. Zakona o parničnom postupku. Osim toga, iz napadnute presude ili raspravnih zapisnika nije vidljivo je li sud proveo ikakve dokaze...iz kojeg razloga presudu nije mogao zakonito obrazložiti...

Umjesto da se osvrne na provedene dokaze, ocjenjujući njihovu dokaznu snagu, Sud odmah...navodi temeljem čega je došao do osporenih zaključaka, iz čega je vidljivo da je prihvatio sve argumente tužitelja...”

10. Nakon što je izvršio prethodno ispitivanje žalbe Općinski sud u Zagrebu prosljedio ju je zajedno sa spisom predmeta Županijskom sudu u Zagrebu.

11. Dana 3. travnja 2007. godine sudac M.P. sa Županijskog suda u Zagrebu donio je presudu kojom je odbio žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku presudu.

12. Dana 24. srpnja 2007. godine podnositelj zahtjeva je podnio ustavnu tužbu protiv drugostupanjske presude. Dana 21. siječnja 2010. godine Ustavni sud Republike Hrvatske utvrdio je da je ustavna tužba podnositelja

zahtjeva nedopuštena. Našao je da podnositelj zahtjeva, iako se pozvao u svojoj ustavnoj tužbi na mjerodavne članke Ustava koji jamče pravo na pošteno suđenje i jednakost svih pred zakonom, svoju ustavnu tužbu nije potkrijepio nikakvim ustavnosudskim argumentima već je samo ponovio tvrdnje koje je naveo u postupku pred redovnim sudovima. Stoga, Ustavni sud nije mogao ispitati osnovanost njegove ustavne tužbe.

B. Postupak zbog vrijeđanja suda

13. Nakon što je dovršila prethodno ispitivanje žalbe podnositelja zahtjeva od 27. prosinca 2005. godine u naprijed navedenom postupku, sutkinja Općinskog suda u Zagrebu J.G.F. je dana 4. siječnja 2006. godine donijela odluku kojom je podnositelju zahtjeva izrekla novčanu kaznu od 500 hrvatskih kuna (HRK) zbog vrijeđanja suda. Mjerodavni dio odluke glasi kako slijedi:

14. Tuženik Nikola Žugić iz Zagreba...se kažnjava sa 500,00 [hrvatskih] kuna jer je u žalbi od 27. prosinca 2005.g. uvrijedio sud navodeći: "Indikativno je ovdje napomenuti, da je sutkinja prije diktata izreke presude upitala tuženog, hoće li "ovo platiti", a na što je tuženik odgovorio "što Vam pada napamet?", i je li ona proučila spis... Sutkinja se ljutito okrenula sa stolice na bok i zapisničarki izdiktirala izreku presude u ime RH, navodeći komičan izraz da stranke traže obrazloženje presude - kao da u kontradiktornom postupku postoje presude bez obrazloženja ili pouke o pravnom lijeku. Nažalost, ove dijaloge sutkinje i tuženoga, sud nije unio u zapisnik. Kakva li je ovo sudačka profesionalnost!"

...

U žalbi od 27. prosinca 2005.g. tuženik je, *inter alia*, vrijeđao sud, [upotrebljavajući] riječi koje su citirane u izreci ovog rješenja.

Iz citiranog teksta bi proizlazilo da sud na neprimjeren način tijekom glavne rasprave komunicira sa strankama u postupku, da se sutkinja neprimjerenom ponaša te da ne poznaje pravo. Sve navedeno predstavlja uvredu suda te citirani navodi izlaze iz okvira potrebnog poštovanja suda, pa čak pokušavaju učiniti upitnim znanje i stručnost konkretnog suca, što je nedopustiv način komuniciranja stranaka sa sudom jer predstavlja izravno vrijeđanje suca kao osobe, implicirajući njegovo stručno neznanje i nesposobnost za obavljanje sudačke funkcije..

Pri odmjeravanju novčane kazne sud je imao u vidu da je tuženik uvrijedio ne samo sud kao instituciju nego i suca kao osobu, zbog čega ga je valjalo temeljem čl. 110. u vezi sa čl. 10. [Zakona o parničnom postupku] novčano kazniti."

Dana 16. siječnja 2006. godine podnositelj zahtjeva je podnio žalbu protiv te odluke tvrdeći, *inter alia*, da je prvostupanjski sud proizvoljno tumačio njegove izjave, da one nisu bile uvredljive i da on nije imao nikakvu namjeru bilo koga uvrijediti.

15. Županijski sud u Zagrebu svojom je odlukom od 3. travnja 2007. godine odbio žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku odluku. Mjerodavni dio te odluke glasi kako slijedi:

“Prema ocjeni ovog suda, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da je naprijed iznesenim navodima u žalbi tuženik uvrijedio sud...Valja reći da je navodima iznesenim u žalbi tuženik iskazao nepoštivanje suda što nedvojbeno predstavlja neprimjeren način komuniciranja stranaka sa sudom, te prelazi granicu zahtjeva civiliziranog i korektnog odnosa prema sudu kao instituciji društva.”

16. Dana 24. srpnja 2007. godine podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu protiv drugostupanjske odluke. Dana 25. listopada 2007. godine Ustavni je sud utvrdio da je njegova ustavna tužba nedopuštena s osnova da se pobijana odluka ne tiče osnovanosti predmeta i da kao takva nije podobna za ustavnosudsko preispitivanje.

17. Dana 21. svibnja 2008. godine Općinski sud u Zagrebu je na vlastitu inicijativu donio rješenje o ovrsi pljenidbom dijela mirovine podnositelja zahtjeva radi naplate naprijed navedene novčane kazne. Podnositelj zahtjeva je uložio žalbu i postupak je trenutačno u tijeku pred Županijskim sudom u Zagrebu.

II MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Ustavni Zakon o ustavnom sudu

18. Mjerodavni dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. godine („Narodne novine“, br. 99/1999 od 29. rujna 1999. - "Ustavni zakon o Ustavnom sudu"), kako je izmijenjen i dopunjen Izmjenama i dopunama iz 2002. godine (Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, „Narodne novine“, br. 29/2002 od 22. ožujka 2002.) koji je stupio na snagu 15. ožujka 2002. godine, glasi kako slijedi:

Članak 62.

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (“ustavno pravo“)...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.”

B. Zakon o parničnom postupku

19. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku iz 1977. („Službeni list“ SFRJ, br. 4/1977, 36/1977 (*corrigendum*), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991, i „Narodne novine“ Republike Hrvatske, br. 53/1991, 91/1992, 112/1999, 117/2003 i 84/2008, - "Zakon o parničnom postupku"), kako je bio na snazi u mjerodavno vrijeme propisivao je kako slijedi:

Članak 10.

“1. ...

2. Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 [hrvatskih] kuna fizičku osobu, odnosno od 2.500,00 do 50.000,00 [hrvatskih] kuna pravnu osobu koja teže zlouporabi prava koja joj pripadaju u postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

3. Novčana kazna iz stavka 2. ovoga članka može se izreći stranci i umješaću, a njihovom zastupniku ako je on odgovoran za zlouporabu prava.

4. Novčanu kaznu izriče prvostupanjski sud. Izvan ročišta za glavnu raspravu kaznu izriče sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

5. ...

6. ...

7. Ako kažnjena osoba u tom roku ne plati novčanu kaznu, pristupit će se prisilnoj naplati izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Članak 110.

“1. Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 [hrvatskih] kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 [hrvatskih] kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješaća ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

2. Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

3. Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve.

C. Izmjene i dopune iz 2008. godine Zakona o parničnom postupku iz 1977. godine

20. Zakonom o izmjenama i dopunama iz 2008. godine Zakona o parničnom postupku iz 1977. godine, („Narodne novine“, br. 84/2008 i 123/2008 (*corrigendum*), koji je stupio na snagu dana 1. listopada 2008., izmijenjen je i dopunjen, *inter alia*, stavak 7. te je dodano nekoliko novih stavaka (8. do 12.) članku 10. Zakona o parničnom postupku iz 1977.

godine. Mjerodavni dio izmijenjenog i dopunjenog članka 10. glasi kako slijedi:

“(7) Ako kažnjena osoba... ne plati izrečenu novčanu kaznu u ostavljenom roku... sud će ... o neplaćenju novčanoj kazni obavijestiti [Poreznu upravu] radi naplate novčane kazne [prisilnim putem u ovršnom postupku]....

...

(12) ...Ako u roku od godine dana od prijama ... rješenja iz stavka 2. ovoga članka [Porezna uprava] ne uspije naplatiti novčanu kaznu, ona će.[o tome] obavijestiti... sud,nakon čega će se izrečena novčana kazna zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, o čemu će odluku donijeti sud koji je izrekao novčanu kaznu....”

21. Člankom 52. stavkom 1. Izmjena i dopuna iz 2008. godine propisano je da se primjenjuju na sve postupke u tijeku, ako odredbama toga članka nije drugačije određeno.

D. Kazneni zakon

22. Članak 52. stavak 3. Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 110/97, s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi kako slijedi:

"Novčana kazna zamjenjuje se u kaznu zatvora tako da se jedan dnevni dohodak zamjenjuje s jednim danom kazne zatvora, s time da najveća mjera kazne zatvora kojom je zamijenjena novčana kazna ne može biti dulja od dvanaest mjeseci. "

23. Prema praksi domaćih sudova, prije nego što donese odluku o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora sud mora pozvati i saslušati kažnjenu osobu. Protiv takve je odluke uvijek dozvoljena žalba.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 10. KONVENCIJE

24. Podnositelj zahtjeva prigovara da je izricanje novčane kazne zbog uvrede suda, koju on u danim okolnostima smatra nepravednom, povrijedilo njegovu slobodu izražavanja. Pozvao se na članak 10. Konvencije koji u svom važećem dijelu glasi kako slijedi:

“1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava Države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim

zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.“

25. Vlada osporava tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

26. Sud primjećuje da ovaj zahtjev nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Nadalje primjećuje i da on nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

27. Vlada priznaje da je izricanje novčane kazne za vrijeđanje suda predstavljalo miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu govora. Međutim, tvrde da je to miješanje bilo u skladu sa zakonom, da je težilo ostvariti legitiman cilj i da je bilo nužno u demokratskom društvu. Odluka kojom je podnositelju zahtjeva izrečena novčana kazna donesena je na temelju članka 110. Zakona o parničnom postupku te joj je cilj bio očuvanje autoriteta sudbene vlast.

28. Vlada također smatra da je miješanje bilo razmjerno svom cilju iz slijedećih razloga.

29. Prvo naglašava da su sudovi institucije kojima je svrha rješavanje sporova na civilizirani način. To zahtijeva da se sve stranke u postupku ponašanju primjereno, osobito u međusobnoj komunikaciji, i da poštuju instituciju suda. Također, opće je načelo parničnog postupka da stranke svoja procesna ovlaštenja trebaju koristiti savjesno, te je zlouporaba tih ovlaštenja zabranjena.

30. U odnosu na ovaj predmet prvenstveno treba navesti da je podnositelj zahtjeva bio pravnik, od kojega se očekivalo, imajući u vidu njegovu profesiju i iskustvo, da bude upoznat s pravilima ponašanja u komunikaciji sa sudom.

31. Vlada nakon toga tvrdi da se ovaj predmet znatno razlikuje od predmeta *Kyprianou* (vidi *Kyprianou protiv Cipra*, br. 73797/01, stavak 31., 27. siječnja 2004.). U tom je predmetu podnositelj zahtjeva uvrijedio sud na ročištu, odmah nakon događaja koji su izazvali njegovu ljutnju i nezadovoljstvo, te je stoga njegova reakcija bila emotivna. U ovome je predmetu podnositelj zahtjeva izrazio svoje nezadovoljstvo u pisanom obliku, tj. nakon što su se dogodili događaji koji su izazvali njegovo nezadovoljstvo.

32. Vlada tvrdi da je podnositelj zahtjeva u svom odgovoru mogao na drugačiji način izraziti svoje nezadovoljstvo. Mogao je, na primjer, zahtijevati da se njegove primjedbe unesu u zapisnik na ročištu, ili tražiti izuzeće sutkinje kojoj je bio dodijeljen predmet. Također, podnositelj zahtjeva je, kao pravnik, mogao iznijeti svoje argumente iz žalbe, kao i svoje nezadovoljstvo, na prikladan i profesionalan način. Vidljivo je da podnositelju zahtjeva nije ničim ograničeno pravo na izražavanje neslaganja sa sudskim odlukama, načinom na koji je postupak proveden i radom sutkinje kojoj je dodijeljen predmet. Sporan je jedino način na koji je podnositelj zahtjeva to učinio, a taj je, neprimjerenom komunikacijom i vrijeđanjem suda.

33. Nadalje, Vlada primjećuje, da je podnositelj imao pravo žalbe na rješenje kojim mu je izrečena novčana kazna. Za razliku od predmeta *Kyprianou*, podnositeljeva žalba je odgodila izvršenje.

34. Konačno, Vlada dolazi do zaključka kako postoji značajna razlika i u tome što je u predmetu *Kyprianou* podnositelj kažnjen zatvorskom kaznom, unatoč tome što su postojale blaže alternative, što je Sud ocijenio nerazmjernim. Međutim, u ovom predmetu, podnositelj je kažnjen najnižom zakonski predviđenom novčanom kaznom za vrijeđanje suda

35. U svjetlu naprijed navedenog, Vlada smatra da je miješanje u ovom predmetu bilo "nužno u demokratskom društvu", te stoga nije protivno članku 10. Konvencije.

(b) Podnositelj zahtjeva

36. Podnositelj zahtjeva prvo citira staru latinsku izreku koja kaže da sucu ne pristoji ljutnja (*Iudicem irasci dedecet or Irasci iudicem non decet*).

37. Nadalje tvrdi da njegove primjedbe nisu bile uvredljive i da nije imao nikakvu namjeru uvrijediti sutkinju J.G.F. niti sud kao instituciju. Ali, domaći su sudovi proizvoljno protumačili njegove izjave. Osobito, on nikada nije rekao, kako bi se to podrazumijevalo iz navoda prvostupanjskog suda, da je sutkinja J.G.F. nesposobna ili da ne poznaje pravo.

38. Po njegovom je mišljenju njemu izrečena novčana kazna zato što je govorio istinu, a to je bila njegova dužnost kao stranke u postupku. Također tvrdi da sutkinja J.G.F. nije ni na koji način odgovarala za njegovo ponižavanje i omalovažavanje tijekom postupka, a da je on dobio visoku novčanu kaznu zbog najmanje kritike njenog rada.

39. Nadalje, po mišljenju podnositelja zahtjeva, sutkinja koja se osjetila osobno uvrijeđenom njegovim primjedbama izrekla mu je novčanu kaznu za vrijeđanje suda iako je bilo jasno da je on kritizirao samo njen rad u konkretnom predmetu, a ne sud kao instituciju.

2. Ocjena Suda

40. Sud ponavlja da je članak 10. primjenjiv ne samo na "informacije" ili "ideje" koje su blagonaklono prihvaćene ili se ne smatraju uvredljivima ili

ne izazivaju nikakvu reakciju, nego i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiruju (vidi, na primjer, predmet *Kubli protiv Švicarske* (dec.), br. 50364/99, 21. veljače 2002. godine). Nadalje, sloboda izražavanja ne štiti samo bit izraženih ideja i informacija, nego i oblik u kojemu su prenesene (vidi, na primjer, predmet *Mariapori protiv Finske*, br. 37751/07, stavak 62., 6. srpnja 2010. godine i naprijed citirani predmet *Kyprianou*, stavak 174.). Sud stoga smatra da izricanje novčane kazne podnositelju zahtjeva za vrijeđanje suda u ovome predmetu predstavlja miješanje u njegovu slobodu izražavanja, zajamčenu člankom 10. stavkom 1. Konvencije.

41. Sud nadalje ponavlja s tim u vezi da ovaj članak ne jamči potpuno neograničenu slobodu izražavanja, te da izvršavanje te slobode nosi sa sobom "dužnosti i odgovornosti" (vidi, na primjer, predmet *Europapress Holding d.o.o. protiv Hrvatske*, br. 25333/06, stavak 58., 22. listopada 2009.). Kao što je navedeno u članku 10. stavku 2. ova je sloboda podložna iznimkama, koje međutim moraju biti strogo tumačene, a potreba za bilo kakvim ograničenjima mora biti uvjerljivo utvrđena (vidi, na primjer, predmet *Skalka protiv Poljske*, br. 43425/98, stavak 32., 27. svibnja 2003. i naprijed citirani predmet *Kubli*). Osobito, sloboda izražavanja stranaka u sudnici nije neograničena, i određeni interesi, kao što je autoritet sudbene vlasti, dovoljno su važni da opravdavaju ograničenja ove slobode (vidi predmet *Mariapori*, loc. cit.).

42. Sud u tom pogledu nalazi da je u ovome predmetu miješanje u slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva bilo propisano zakonom, i to člankom 110. stavkom 1. Zakona o parničnom postupku te da se njime težilo ostvariti legitiman cilj održavanja autoriteta sudbene vlasti u smislu članka 10. stavka 2. Konvencije. Stoga je jedino pitanje koje Sud treba utvrditi je li to miješanje bilo "nužno u demokratskom društvu". Pri tome Sud mora utvrditi je li s obzirom na činjenice ovoga predmeta postignuta pravedna ravnoteža između, s jedne strane, potrebe da se zaštiti autoritet sudbene vlasti i, s druge strane, zaštite slobode izražavanja podnositelja zahtjeva.

43. Test "nužno u demokratskom društvu" traži da Sud utvrdi je li miješanje kojemu se prigovara odgovaralo "snažno prisutnoj društvenoj potrebi". Države ugovornice uživaju određenu slobodu procjene kad ocjenjuju postoji li takva potreba, ali ta sloboda procjene ide ruku pod ruku s europskim nadzorom, obuhvaćajući i zakonodavstvo i odluke koje ga primjenjuju, čak i one koje je donio neovisni sud. Sud je stoga ovlašten donijeti konačnu odluku o tome može li se "ograničenje" pomiriti sa slobodom izražavanja, kako je ona zaštićena člankom 10. (vidi, na primjer, naprijed citirane predmete *Kyprianou*, stavak 170. i *Skalka*, stavak 33., 27. svibnja 2003. godine).

44. U izvršavanju svoje nadzorne nadležnosti Sud mora gledati na pobijano miješanje u svjetlu predmeta u cjelini, uključujući i sadržaj primjedbi koje su dane protiv podnositelja zahtjeva i kontekst u kojemu su

dane. Osobito mora utvrditi je li miješanje o kojemu je riječ "razmjerno legitimnom cilju koji se teži ostvariti" i jesu li razlozi koje navode nacionalne vlasti kako bi ga opravdale "mjerodavni i dostatni". Pri tome se Sud mora uvjeriti da su nacionalne vlasti primijenile standarde koji su u skladu s načelima sadržanima u članku 10. i, štoviše, da se ti standardi osnivaju na prihvatljivoj ocjeni mjerodavnih činjenica (vidi, na primjer, predmete *Nikula protiv Finske*, br. 31611/96, stavak 44., ECHR 2002-II, i *Skalka*, naprijed citirano, stavak 35.).

45. Izraz "autoritet sudbene vlasti" osobito sadrži i pojam da sudovi jesu, i da ih šira javnost prihvaća kao primjerene forume za utvrđivanje zakonitih prava i obveza i rješavanje sporova koji se na njih odnose, i nadalje, da šira javnost poštuje i ima povjerenje u sposobnost sudova da ispune tu funkciju vidi predmet *Sunday Times protiv Ujedinjene Kraljevine* (br. 1), 26. travnja 1979., stavak 55., Serija A br. 30). Rad sudova, koji su jamci pravde i koji imaju temeljnu ulogu u državi vladavine prava, treba uživati povjerenje javnosti. Stoga ga treba štiti od neutemeljenih napada. Međutim, sudovi, kao i sve ostale javne institucije, nisu imuni na kritiku i kontrolu (vidi predmet *Skalka*, naprijed citirano, stavak 34.). Stoga, iako stranke svakako imaju pravo davati primjedbe na pravosuđe kako bi zaštitile svoja prava, njihova kritika nikada ne smije prijeći određene granice (vidi predmet *Saday protiv Turske*, br. 32458/96, stavak 43., 30 ožujka 2006). Osobito treba jasno razlikovati kritiku i uvredu. Ako je jedina namjera bilo kojeg oblika izražavanja uvrijediti sud, ili članove suda, odgovarajuća sankcija neće, u načelu, predstavljati povredu članka 10. Konvencije (vidi predmet *Kalka, loc. cit.*).

46. U ovome je predmetu Općinski sud svojom odlukom od 4. siječnja 2006. godine utvrdio da su izjave podnositelja zahtjeva dane u njegovoj žalbi od 27. prosinca 2005. godine bile uvredljive i za sutkinju J.G.F. i za sud kao instituciju (vidi stavak 13. ove presude). Ovaj je nalaz potvrdio Županijski sud u Zagrebu svojom odlukom od 3. travnja 2007. godine (vidi stavak 15. ove presude).

47. Sud ne vidi nikakav razlog da drugačije presudi, jer se ovaj predmet može usporediti s predmetima u kojima su organi Konvencije utvrdili da su izjave podnositelja zahtjeva bile uvredljive (vidi, na primjer, predmet *Saday*, naprijed citirano, u kojemu je okrivljenik opisao tursko sudstvo kao "mučitelje u sudskim odorama"; *W.R. protiv Austrije*, br. 26602/95, odluka Komisije od 30. lipnja 1997., u kojoj je branitelj opisao mišljenje suca kao "komično" i *Mahler protiv Njemačke*, br. 29045/95, odluka Komisije od 14. siječnja 1998., u kojem je branitelj tvrdio da je državni odvjetnik sastavio optužnicu "u stanju potpunog otrovanja"). U ovome predmetu pobijane izjave, izrečene na omalovažavajući i drzak način, nisu bile samo kritika prvostupanjske presude od 15. studenog 2005. godine i načina na koji je sutkinja J.G.F. vodila postupak, nego su, kao što su smatrali i domaći sudovi, podrazumijevale i da je ona neznalica i nesposobna. Nema ničega

što bi navodilo na zaključak da podnositelj zahtjeva nije mogao uložiti prigovor koji sadrži bit njegove kritike bez upotrebe pobijanog izričaja (vidi predmet *A. protiv Finske* (dec.), br. 44998/98, 8. siječnja 2004. godine).

48. Nadalje, pri procjeni razmjernosti miješanja, narav i težina izrečene sankcije također su čimbenici koje treba uzeti u obzir (vidi, na primjer, predmet *Keller protiv Mađarske* (dec.), br. 33352/02, 4. travnja 2006. i *Kwiecień protiv Poljske*, br. 51744/99, stavak 56., ECHR 2007-I). U tom pogledu Sud bilježi da je podnositelju zahtjeva u ovome predmetu izrečena novčana kazna od 500 HRK, tj. najmanja moguća kazna iz članka 110.(1.) Zakona o parničnom postupku (vidi stavke 13. i 19. ove presude).

49. U svjetlu naprijed navedenog, Sud smatra da su razlozi koje su dali domaći sudovi u potporu svojih odluka "mjerodavni i dostatni" i da novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva nije nerazmjerna legitimnom cilju koji se teži ostvariti, i to, održavanju autoriteta sudbene vlasti. Stoga je miješanje u slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva bilo nužno u demokratskom društvu.

Dakle, nije došlo do povrede članka 10. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG NEMOGUĆNOSTI PRISTUPA SUDU

50. Podnositelj zahtjeva nadalje prigovara da mu je Ustavni sud povrijedio njegovo pravo na pristup sudu jer uopće nije odlučio o njegovoj (prvoj) ustavnoj tužbi (vidi stavak 12. ove presude) podnesenoj u naprijed navedenom građanskom postupku dana 24. srpnja 2007. protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 3. travnja 2007. godine. Pozvao se na članak 6. st.1. Konvencije koji u svojim mjerodavnim dijelovima glasi kako slijedi:

"Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kašnjevog djela."

51. Vlada tvrdi da je Ustavni sud donio svoju odluku o ustavnoj tužbi podnositelja zahtjeva dana 21. siječnja 2010. godine te je dostavila jedan njen primjerak.

52. Podnositelj zahtjeva nije osporio tvrdnje Vlade.

53. U svjetlu dokaza koje je Vlada dostavila, koji potvrđuju da je Ustavni sud na kraju odlučio o ustavnoj tužbi podnositelja zahtjeva, i s obzirom na to da podnositelj zahtjeva nije osporio njihove tvrdnje niti preformulirao svoj prigovor, Sud smatra da je ovaj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. (a) kao očigledno neosnovan i da ga treba odbaciti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG NEDOSTATKA NEPRISTRANOSTI

54. Podnositelj zahtjeva nadalje prigovara, također na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da Općinski sud u Zagrebu nije bio nepristran jer mu je ista sutkinja koja se osjetila osobno uvrijeđenom primjedbama koje je on dao u svojoj žalbi od 27. prosinca 2005. godine izrekla i novčanu kaznu zbog vrijeđanja suda.

55. Vlada osporava tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

56. Vlada osporava dopuštenost ovoga prigovora, tvrdeći da članak 6. stavak 1. Konvencije nije primjenjiv na postupak zbog vrijeđanja suda protiv podnositelja zahtjeva.

1. Tvrdnje stranaka

57. Vlada tvrdi da članak 6. nije primjenjiv na ovaj predmet, niti na temelju svoje građanskopravne glave, niti na temelju svoje kaznenopravne glave.

58. Po njihovom mišljenju, izricanje novčane kazne podnositelju zahtjeva zbog vrijeđanja suda nije dovelo do spora o njegovim pravima i obvezama građanske naravi niti je uključilo odluku o njima.

59. Slično tome, predmet ne spada ni pod kaznenopravnu glavu članka 6. Pozivajući se na sudsku praksu Suda, osobito na presude u predmetima *Ravnsborg* i *Putz* (vidi predmet *Ravnsborg protiv Švedske*, 23. ožujka 1994., Serija A, br. 283-B, i *Putz protiv Austrije*, 22. veljače 1996., *Reports of Judgments and Decisions*, 1996-I), Vlada tvrdi da mjere koje su naložili sudovi na temelju pravila koja sankcioniraju nepropisno ponašanje u sudskom postupku ne spadaju pod članak 6. Konvencije, budući da su srodne izvršavanju stegovnih ovlasti.

60. Vlada osobito tvrdi da predmet podnositelja zahtjeva ne zadovoljava niti jedan kriterij koji je Sud razvio u predmetima zbog vrijeđanja suda, i to zakonsko razvrstavanje djela u domaćem pravu, narav djela te narav i težinu kazne. Kao prvo, izricanje novčane kazne za vrijeđanje suda propisano je Zakonom o parničnom postupku, te je moguće isključivo u kontekstu građanskog postupka. Ta novčana kazna nije povezana s novčanim kaznama zapriječenima Kaznenim zakonom. Kao drugo, vrijeđanje suda, za koje je podnositelju zahtjeva izrečena novčana kazna, ne predstavlja kazneno djelo prema hrvatskom pravu, niti je krivnja počinitelja utvrđena prema kriterijima kaznenog prava. Također, svrha izricanja novčane kazne za vrijeđanje suda nije ista kao i svrha izricanja sankcija na temelju Kaznenog zakona, jer je to stegovna mjera protiv neurednog ponašanja u sudskom postupku. Kao treće, zakonom je predviđeno da novčana kazna izrečena

podnositelju zahtjeva može biti u rasponu od 500 do 5.000 HRK. Podnositelju zahtjeva je izrečena najniža moguća novčana kazna od 500 HRK. Novčanu kaznu trebalo je izvršiti u skladu s odredbama Ovršnog zakona, te nije predviđena mogućnost zamjene te novčane kazne u zatvorsku kaznu. Ova kazna nije unesena u nikakvu evidenciju, te podnositelj zahtjeva nije trpio nikakve druge posljedice osim plaćanja novčane kazne.

61. S obzirom na naprijed navedeno, Vlada smatra da se članak 6. ne primjenjuje na ovaj predmet.

62. Podnositelj zahtjeva nije o tom pitanju dao nikakve konkretne primjedbe. Međutim, iz njegovih tvrdnji slijedi kako on smatra da je članak 6. primjenjiv.

2. Ocjena Suda

63. Sud smatra da prvo treba ispitati predstavlja li novčana kazna za vrijeđanje suda koju je podnositelju zahtjeva izrekao Općinski sud u Zagrebu odluku o nekom pravu ili obvezi podnositelja zahtjeva građanske naravi. On ponavlja s tim u vezi da je cilj takvih novčanih kazni osigurati pravilno izvršavanje pravosuđa i stoga imaju značajku sankcije koja ne uključuje odlučivanje o pravima i obvezama građanske naravi (vidi predmet *Veriter protiv Francuske*, br. 25308/94, odluka Komisije od 2. rujna 1996., *Decisions and Reports* (DR) 86-B, str. 96 i 101-103).

64. Slijedeće je pitanje predstavlja li novčana kazna za vrijeđanje suda izrečena podnositelju zahtjeva odlučivanje o optužbi za kazneno djelo protiv njega. Sud ponavlja da pitanje primjenjuje li se kaznena glava članka 6. na postupak zbog vrijeđanja suda treba ocijeniti u svijetlu tri alternativna kriterija koje je Sud iznio u predmetu *Engel* (vidi predmet *Engel i ostali protiv Nizozemske*, 8. lipnja 1976., stavak 82., *Serija A br. 22*): (a) razvrstavanje djela u domaćem pravu, (b) narav djela i (c) narav i stupanj težine kazne kojoj se dotična osoba izaže (vidi predmet *Ravnsborg*, naprijed citirano, stavak 30; *Putz*, naprijed citirano, stavak 31; *T. protiv Austrije*, br. 27783/95, stavak 61., ECHR 2000-XI; *Kubli*, naprijed citirano; *Jurík protiv Slovačke* (dec.), br. 50237/99, 18. ožujka 2003.; *Kyprianou*, naprijed citirano, stavak 31; *Zaicevs protiv Latvije*, br. 65022/01, stavak 31., ECHR 2007-IX (izvaci) i *Veriter*, naprijed citirano).

65. Glede pravnog razvrstavanja djela na temelju domaćeg prava, Sud primjećuje da ponašanje za koje je podnositelju zahtjeva izrečena novčana kazna nije u hrvatskom pravu formalno razvrstano kao kazneno djelo. Ovo slijedi iz činjenice da se novčana kazna izrečena podnositelju zahtjeva zasnivala na članku 110. stavku 1. Zakona o parničnom postupku, a ne na odredbama Kaznenog zakona, da se ta novčana kazna ne unosi u kaznenu evidenciju i da njen iznos ne ovisi o prihodima, kao što je to u kaznenom pravu (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Ravnsborg*, naprijed citirano, stavak 33.; *Putz*, naprijed citirano, stavak 32.; *Kubli*, naprijed citirano; *R.T. protiv*

Austrije, br. 27783/95, izvješće Komisije od 8. rujna 1999., neizvješteno, stavak 78. i *Veriter*, naprijed citirano, str. 101-102).

66. Glede naravi djela o kojemu je riječ, Sud ponavlja da su pravila koja omogućuju sudu sankcionirati nepropisno ponašanje u postupku pred njim zajednička značajka pravnih sustava država ugovornica. Takva se pravila i sankcije izvode iz prijeko potrebne ovlasti suda da osigura pravilno i uredno funkcioniranje postupka pred njim. Mjere koje određuju sudovi na temelju takvih pravila srodnije su izvršavanju stegovnih ovlasti nego izricanju kazne za počinjenje kaznenog djela. Vrsta zabranjenog ponašanja za koje je podnositelju zahtjeva u ovome predmetu izrečena novčana kazna u načelu spada izvan dosega članka 6. Konvencije. Sudovi možda trebaju odgovoriti na takvo ponašanje čak i ako nije niti potrebno niti izvedivo podnositi kaznenu prijavu protiv dotične osobe (vidi predmet *Ravnsborg*, naprijed citirano, stavak 34.; *Putz*, naprijed citirano, stavak 33.; *Kubli*, naprijed citirano; *Jurík*, naprijed citirano; *R.T. protiv Austrije*, naprijed citirano, stavak 79. i *Veriter*, naprijed citirano, str. 102). Sud ne vidi nikakav razlog da na drugačiji način ocijeni novčanu kaznu izrečenu podnositelju zahtjeva.

67. Glede naravi i težine kazne, Sud prvo ponavlja da bez obzira na ne-kazneni značaj zabranjenog lošeg ponašanja, narav i stupanj težine kazne kojoj se dotična osoba izlaže može stvar dovesti u kategoriju "kaznenih" stvari (vidi predmet *Ravnsborg*, naprijed citirano, stavak 35.; *Putz*, naprijed citirano, stavak 34.; *Kubli*, naprijed citirano; *Balyuk protiv Ukrajine* (dec.), br. 17696/02, 6. rujna 2005. i *Veriter*, naprijed citirano, str.102).

68. Podnositelju zahtjeva je u ovome predmetu izrečena novčana kazna od 500 HRK, najmanja kazna, dok je najveća kazna kojoj se riskirao izložiti na temelju članka 110. stavka 1. Zakona o parničnom postupku iznosila 5.000 HRK (vidi stavak 19. ove presude). Po mišljenju Suda, niti razmjerno mala izrečena novčana kazna niti mogući iznos novčane kazne ne dosežu razinu koja bi je činila "kaznenom" sankcijom (vidi predmet, *mutatis mutandis*, *Ravnsborg*, loc. cit.,stavak 35.; *Kubli*, naprijed citirano). Kako je već zabilježeno (vidi stavak 65. ove presude), za razliku od redovnih kazni, ona nije unesena u kaznenu evidenciju (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Ravnsborg*, loc. cit., stavak 35.; *Putz*, naprijed citirano, stavak 37.; *Kubli*, naprijed citirano i *Veriter*, naprijed citirano, str. 102). Nadalje, člankom 10. stavkom 7. Zakona o parničnom postupku, kako je bio na snazi u mjerodavno vrijeme, nije bila propisana mogućnost zamjene novčane kazne izrečene na temelju članka 110. stavka 1. istoga Zakona u zatvorsku kaznu (vidi stavak 19. ove presude i, *mutatis mutandis*, predmet *Jurík*, naprijed citirano; i *Veriter*, naprijed citirano, str. 102). Ova je mogućnost uvedena stupanjem na snagu Izmjena i dopuna Zakona o parničnom postupku iz 2008. godine, dana 1. listopada 2008. godine (vidi stavak 20. ove presude). Međutim, čak se ni tada novčana kazna nije mogla automatski zamijeniti u kaznu zatvora (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Balyuk*, naprijed citirano) budući da je mogla biti zamijenjena u kaznu zatvora samo u ograničenim

okolnostima, i to ako novčana kazna nije plaćena i ako je Porezna uprava nije mogla naplatiti u ovršnom postupku (vidi stavak 20 ove presude i, *mutatis mutandis*, *Putz*, naprijed citirano, stavak 37. i *Kubli*, naprijed citirano). S tim u vezi Sud primjećuje da je vrlo nevjerojatno da bi se u predmetu podnositelja zahtjeva ikada ostvarili uvjeti za zamjenu novčane kazne u kaznu zatvora, jer su vlasti, radi naplate novčane kazne, donijele rješenje o ovrši pljenidbom mirovine podnositelja zahtjeva (vidi stavak 17. ove presude), tj. stabilnog izvora prihoda svakako dovoljnog za plaćanje iznosa novčane kazne. I na kraju, prema praksi domaćih sudova, odluka da se novčana kazna zamjeni kaznom zatvora može se donijeti tek nakon saslušanja podnositelja zahtjeva koji bi također imao i pravo žalbe protiv takve odluke (vidi stavak 23. ove presude i predmet *Ravnsborg*, naprijed citirano, stavak 35; vidi također, obratnim podrazumijevanjem, predmet *T. protiv Austrije*, naprijed citirano, stavak 66.).

69. S obzirom na ove čimbenike u svjetlu stegovne naravi djela (vidi stavak 66. ove presude), Sud smatra da kazna kojoj se podnositelj zahtjeva izložio nije dovoljno teška da bi dovela u igru kaznenu glavu članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Brown protiv Ujedinjene Kraljevine* (dec.), br. 38644/97, 24. studenog 1998.).

70. U svjetlu prednjih razmatranja, Sud nalazi da se postupak koji je doveo do izricanja naprijed navedene novčane kazne podnositelju zahtjeva nije ticao niti odlučivanja o "pravima i obvezama građanske naravi" niti o "kaznenoj optužbi" u smislu članka 6., stavka 1. Konvencije. Stoga se jamstva te odredbe ne protežu na ovaj postupak.

71. Slijedi da je ovaj prigovor nespojiv s odredbama Konvencije *ratione materiae* u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije i da ga stoga treba odbaciti na temelju članka 35. stavka 4.

IV. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

72. Podnositelj zahtjeva nadalje prigovara na temelju članka 6., stavka 1. i članka 14. Konvencije, ishodu naprijed navedenog postupka, te prigovara i da je bio nepošten. Članak 14. glasi kako slijedi:

"Uživanje prava i sloboda koje su priznate u [ovoj] Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost."

73. Glede prigovora podnositelja zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, Sud primjećuje da je on prigovorio ishodu postupka, koji Sud ne može ispitivati na temelju tog članka, ako nije arbitraran. Nadalje, nema nikakvih dokaza koji bi navodili na zaključak da je sudovima nedostajalo nepristranosti ili da je postupak na neki drugi način bio nepošten. U svjetlu sveg materijala koji ima u posjedu, Sud smatra da je u ovome predmetu podnositelj zahtjeva mogao svoje tvrdnje iznijeti sudovima koji su nudili

jamstva navedena u članku 6. stavku 1. Konvencije i koji su o tim tvrdnjama rješavali u odlukama koje su propisno obrazložili i koje nisu arbitrarne.

74. Glede prigovora podnositelja zahtjeva na temelju članka 14. Konvencije, Sud smatra da je on u cijelosti nepotkrijepljen.

75. Slijedi da su ovi prigovori nedopušteni na temelju članka 35. stavka 3. (a) kao očigledno neosnovani, i da ih treba odbaciti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA SUD

1. Jednoglasno *utvrđuje* da je prigovor koji se odnosi na slobodu izražavanja dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* s četiri glasa prema tri da nije došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 31. svibnja 2011. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatolij Kovler
predsjednik

U skladu s člankom 45. stavkom 2. Konvencije i Pravilom 74., stavkom 2. Poslovnika Suda, ovoj se presudi dodaje izdvojeno mišljenje suca Spielmanna, kojemu se pridružuju suci Hajiyev i Nicolaou.

A.K.
S.N.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUCA SPIELMANNA, KOJEMU SE PRIDRUŽUJU SUCI HAJIYEV I NICOLAOU

Ne mogu se složiti s mišljenjem većine da nije bilo povrede članka 10. Konvencije.

Ovo je prilično neuobičajen predmet jer navodno vrijeđanje suda proizlazi iz izričaja postupovnog dokumenta.

Po mom mišljenju, ništa u izričaju žalbe nije išlo preko prihvatljivih granica.

Treba priznati da izvršavanje slobode izražavanja može biti podvrgnuto ograničenjima potrebnima za održavanje autoriteta sudbene vlasti. Sudska praksa navedena u stavku 47. tiče se slučajeva kad su izjave podnositelja zahtjeva bile nedvojbeno jako uvredljive. Suci su u tim predmetima bili opisani kao "mučitelji u sudskim odorama" i kao "komični", a državni odvjetnik da je postupao "u stanju potpune zatrovanosti". Samo se po sebi razumije da takve izjave ne mogu i ne trebaju biti zaštićene člankom 10. Konvencije.

U ovome predmetu koji je pred nama, podnositelj zahtjeva je samo opisao, iako snažnim riječima, što se događalo na raspravi. Njegove sumnje koje se tiču ponašanja sutkinje tijekom rasprave bile su sastavni dio njegovih osnova za žalbu i bile su u pravnom smislu okarakterizirane na temelju članka 354. stavka 2. točaka 6. i 11. Zakona o parničnom postupku.

U stavku 42. presude Sud ponavlja da "mora utvrditi je li prema činjenicama ovoga predmeta postignuta pravedna ravnoteža između, s jedne strane, potrebe da se zaštiti autoritet sudbene vlasti i, s druge strane, zaštite slobode izražavanja podnositelja zahtjeva." Sud s pravom dodaje u stavku 44.:

“U izvršavanju svoje nadzorne nadležnosti Sud mora gledati na pobijano miješanje u svjetlu predmeta u cjelini, uključujući i sadržaj primjedbi koje su dane protiv podnositelja zahtjeva i kontekst u kojemu su dane Sud se mora uvjeriti da su nacionalne vlasti primijenile standarde koji su u skladu s načelima sadržanima u članku 10. i, štoviše, da se ona osnivaju na *prihvatljivoj ocjeni mjerodavnih činjenica*“ (naglasak dodan).

Ne slažem se s ocjenom činjenica.

Izjave podnositelja zahtjeva u njegovoj žalbi nisu uvredljive i stoga razlozi koje su dali domaći sudovi u potporu svojih odluka nisu, po mom mišljenju, "mjerodavni i dostatni".